

No més drets sense llibertat. No més llibertat sense drets.
 Los drets individuals son imprescriptibles, ilegísimos e inalienables. • L'legislació de la llibertat baix pretext de garantir-la, es cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí ahont comença la llibertat ajena. Es lícit, donchs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. • La resignació que predican las religions no es més que la fórmula del engany ab que's preté perpetuar la injusticia social en lo mon. • Las religions son caixas d'ahorros que viuen de la estafa d'admetre capitals en la terra, assegurant pagar crescuts interessos al cel.

PERIÒDICH POLÍTICH VERNELL

LA TRAMONTANA defensa 'ls principis liberals més avançats, sense atenuants de cap meua. • La TRAMONTANA es antireligiosa de totes las religions, perquè totes son igualment dolentes y depressives para la dignitat y la intel·ligencia humana. • La TRAMONTANA en politica defensa sempre al més edulantat contra 'l més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi 'l modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • La TRAMONTANA no es aliada á cap partit, servint los interessos generals de la llibertat sense compromisos ni preocupacions de sectari.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Espanya, 1 pesseta trimestre.— Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.ª: BARCELONA
 Pels pagos s'admeten libranças del Giro Mútuu, lletres de fácil cobro y sellos de 15 céntims. No s'admeten libranças especials de periòdichs

PREUS DE VENTA
 Número solt, 5 céntims.— 30 exemplars, 1 pta.
Surt é llum puntualment cada divendras

UN RETALL DE GITANO

—Vamoz á ver, Don Féniz, zi me toma eze microbio...
 —Sí, hombre, ¡ab molt gust! pero li escursarém alguna cosa... porque 'm sembla, tio Robledu, que per estar á casa té las unglas massa llargas.

L' ESPERIT DE CLASSE

Es xocant sentir a conservadors, capitalistes i demés burgesos granats, es a dir, a las grans senyoreras que viuen de la sanch del productor, com s' exclamen contra 'ls socialistes dihan que es aixó y es alló lo predicar unes idees que semblen l' odi de classes, quan precisament ellas, las privilegiadas, son las que fan tot lo que poden pera provocar la indignació y la protesta de la classe obrera.

Deixem apart lo despreci individual que 'ls privilegiats de la fortuna fan del qui va mal vestit y pitjor alimentat perque ab son treball té de mantenir los vicis de tant gaudiu de levita com corre pel mon; no 'ns ficem ab l' orgull de classe superior que ostenten quatre micolls gomosos perque han obtingut un títol acadèmic per influencia ó per diners; ni fem cas tampoch del estúpit que creu tindre millor sanch ab la olor de la ranció d' unes pergamins de títols nobiliaris; deixem tot aixó apart, per dependir d' actes individuals, y hensem en lo que com a classe fan los privilegiats sollicitant y obtenint de las altas esferas gubernamentals cada dia més odiosos privilegis.

No 's basta haver establert l' odiós impost de consums y la immoral contribució de sanch, que sols al pobre, al obrer, al productor, perjudica y obliga; no 'n tenen prou ab las influencias que fan que 'l rigor de las lleys no més caygui demunt del qui no té diners; necessitavan humillar ab altre odiós privilegi a la classe treballadora, y acaban de ferho ab la ley que s' está discutint sobre 'l sufragi universal, creant los anomenats *collegis especials*, que son una porta falsa per abont fer entrar a las Corts unió de gent conservadora en cas de que 'ls partits avançats acudissen algun dia en pes a las urnas pera fer sentir son poder y valer als nostres governants.

Ademés del vot general determinat per la ley y dels diputats designats a cada circumscripció electoral, las Cambra de comerç, las Societats econòmicas d' Amics del país, las Universitats, las Acadèmias, en fi, totas las corporacions burgesas més ó menos científicas y més ó menos especulativas elegirán diputats de classe, ja que no serán representants més que d' aquella que formi la corporació.

De modo, que 's donarà 'l cas de que un ricatzo, pertencent a totas aquestas entitats, com casi tots pertencien, tindran lo vot general de tot fill de vequí, y després quatre ó cinch ó sis vots més particulars pel mèrit de perteneix a altres tantas corporacions privilegiadas ab la facultat de fer diputats de classe.

A consecuencia de tan original modo d' interpretar la *igualtat* devant la ley per part de nostros governants y la majoria dels actuals pares de la patria, va presentar-se a las Corts una esmena al projecte de ley de sufragi universal, demanant que, ja que a las corporacions burgesas se 'ls concedia dret a fer diputats a part, també se concedís lo mateix a las corporacions obreras legalment constituïdas. *Vade retro!* exclamaren a una tots los diputats empeltats de gent d' ordre; diputats de las societats obreras ¡horror! a lo menos pensavan que si anessin allí se 'ls menjarian las criaturas... ó no 'ls deixarian fer criaturadas. Tan demagoga esmena no cal dir que fou refusada a la carrera pels nostros llegisladors.

Y la veritat siga dita, als obrers tot aixó 'ns té sense cuydado, perque ja sabem que ab lo sufragi universal ó restringit, ab vot ó sense vot los que mantenim a tots los gaudius, sempre farán los governs lo que 'ls donarà la gana, y de las urnas sortiran elegits los partidaris de la injusticia social que avuy impera. Deixant de acudir a las urnas per no perdre miserablement lo temps, y no ab indiferència per la cosa pública com alguns volen suposar, sino ocupantse de tots los problemas de la vida y fent sentir son pes en la balansa revolucionaria, es com la classe obrera procurarà borrar aquestas injusticias, fent que desapareixi l' odi de classes per la abolició d' ellas, establint lo verdader regnat de la llibertat, igualtat y fraternitat en tota la familia humana.

Entretant, bo es anar fent constar que qui sembra las tempestats de rencores que tenen de produhir la revolució social no es la classe obrera, sino las classes privilegiadas que, no contentas ab explotar inusualment al productor manual, no perden medi d' humillarlo con-

cedint ellas mateixas nous privilegis com los que acabem d' apuntar que figurarà en la ley de sufragi universal.

PROPAGANDA CLERICAL

Permétinme mos aymats llegidors que, sols sigui per una vegada a la vida, cooperi en la propaganda clerical.

Una senyora, que a casa seva deurán conèixer, va entregar a un alumne del Centre laic *Gutenberg* del Ensanche d' aquesta ciutat, pera que la dongués als seus pares, la carta qual copia fidelíssimamente, cuidadosament feta en vos disbarats ortogràfics y d' altres del genero gramatical, s' estampa a continuació pera tots aqueixs que 's vulgan convertir.

Barcelona 1890

Muy apreciados hermanos en Jesucristo, voy avisaros, vosotros padres ó tutores que tenéis hijos, ó niños para educar, pues os en cargo que no los mandais a estas Escuelas Laicas, en lugar de darles buena instruccion, les pervertian y los tiran a la perdicion, y despues vosotros vereis las consecuencias, como no temen a Dios tampoco respetarán a vosotros y os darán un mal vivir.

Mas os advierto que ten dreis que dar cuenta a Dios de haber perdido sus almas y como por supuesto la vuestra tambien, y que os queda en tonces quemar por toda la Eternidad, pobres de vosotros!

Tantas escuelas que tenemos gracias a Dios cristianas, que siendo educados en ellas tendreis un porvenir feliz en el tiempo y en la eternidad.

No os dejéis engañar por que os den cosas a Vuestros hijos lo que quieren es, que como ellos son lo ternales, quieren que todo lo fueran por eso buscan los niños para se decirlos a la perdicion.

¡Ha si, este aporopagandista Gaberré apostata no tiene tiempo antes de morir de retractarse de sus herrores porre de él todo el infierno entero parece que saldrá a recibirle.

Vigilar y orar para la conducta de vuestros hijos que Dios será lo primero que os pedirá cuenta, si se han perdido por falta vuestra, en tonces tambien ha breis perdido la vuestra alma.

aprovechao de estos a visos que Dios os apuesto a vuestras manos lo tenéis de tomar como un aviso del cielo, y ahora no podreis decir que lo ignorabais.

Ahora tenéis obligacion de hacerlo saber a tantos padres conociais ó sino en señar la carta y que se enteren.

Basta, y una advertencia pensad cuales son los bueno y cuales los malos, La santa religion con suelta tranquilidad y nos dá esperanza; fuera de esto, todo estribulacion, rescoures, en viddia asainos ladrones todo lo nass terrible que os podeta imaginar a A A

A Dios hermanos míos aprovechao mucho, y en el Cielo nos vemos y allí mereais las gracias, a siaca

¡Qué tal los ha sembrats! ¡Veritat que, si fa riurer lo seu gestat y ridícul fondo, la seva forma original fins la agafar mal de ventre!

Cert es que l' escrit es anónim, per lo qual únicament se mereix despreci; mes jo, lliure del despit religió y molt complacent ab son encubert autor, no solament procuro que s' enterin de la carta los pares dels alumnes de las escuelas que sosté dit Centre laic, sino 'ls de casi tot Espanya y part del estranger.

Deferent també ab lo desconegut autor de la carta, dech dirli, com a humanitari avis, que se l' han ben rifat; la proba d' aixó es que, si Deu l' ha guiat y vigilat al trassar l' escrit, molt poquet de gramática entenderá aquest Deu, content que no hagi ell procurat que la tal carta 's guanyi la befa de tots los nets de clatell, fent guanyar de pes, al autor d' ella, set anys de purgatori per la falsa afirmació de que la ensenyansa laica perverteix.

Jo, desde las columnas d' aquest missatjer del infern, pero molt més franch que l' autor de la carta, ja que com ell no amago la meva cara ni lo meu nom, réo a que, en públich, y junts ell y 'ls que l' han dirigit tan malament, me demostren lo contrari de que la ensenyansa religiosa es un niu de ferasas, mantenedora dels mals instints, corruptora de la humanitat, ensenps que la ensenyansa laica es transmissora de la ciencia, la veritat y la moral més puras, y dels més nobles sentiments.

Serán complacents ab mi aceptante 'l reto, com ho soch jo ab ella donant publicitat a sa carta?

Espero sa determinació en lo ans indicat Centre laic, pero ben essentadet demunt d' un coixí, pera no cansarme.—A. TOLRA

LOS DOS RIVALS

Prop d' una alta xemenya s' aixecava un campaner. Escoltéu lo qu' ell li deya tan bon punt se va fer clar:

—Oh quin dia será 'l dia que engrundat al ni caurrá, emblema de la herejía, engendre de Satanás!

Ab mi, superbe, t' encaras com fa Lucifer ab Deu! ¡Desditzada! ¡No repares que no ets res al costat meu!

Al sentirse armar bronquina la xemenya 's girá, y a la torre se vehina d' aqueix modo repliá:

—¡Cóm fas cas de mi, pavana, si tan poca cosa soch!

—Lo trescos axís la gana, que 'l qu' es jo d' aquí no 'm moch.

—Lo tru fum d' infern barreja ab mihi incens celestial...

—Tu incensas y campanes donant gràcias allá del!

Peró 'l poble que treballa sens gaudir com fan los teus, lo potes obrer que badalla olvidat de tots los deus,

¡qué ha de dar siní fum negre prenayt de malediccions!

Deix pel qui vull elegre los incensos y oracions.

—¡Tu no creus!—En qué haig de creure meira 's mori sent de fam!

—No esperes!—Espero... veure que un dia 't trenqui 'l ligam...

—Lo ligam!—Si 'l que proclamas ab els llenguas de metall; aquell ab que al home infamas del home lento y assal!

—Ets boja!—Com ho seria un sibi entre boigs ficat: la rahó es la majoria.

—Què entens, donchs, per Veritat!

—Per mi, sols lo que la ciencia depura passant lo be pel criat de la experiència: per tu, sols lo que 't convé.

—Fa, Caritat y Esperansa duch escrit en mono pendó.

—¡Caritat! ¡quina altra xansa! ¡De lo just la negació!

—De lo just!—Hont hi ha justicia hi es de més la caritat.

—Dens men! ¡Y quéntes impudicial! ¡A quins temps hem arribat!

—Es inútil mirá engra: som al sigle del vapor; ja no crems altra figura que la que fa aná 'l motor.

—Vestiu!—Si tot just arribó! ¡Tu si que no 's has d' anar!

—Lo 'l esperit del mal esquivó... ¡Lo Progrés, l' ha d' esquivar!

Liavors a missa primera senyala lo compenent de la esquitia, més bullanguera, crida al treball al obrer.

Y mentres s' agnollavan dinere 'l temple los fidels, lo jora altres començavan rescant de terra y cel...

perque tenint fills, y deus, y mare, y pare, y germanos, al cel ni terra 'ls hi abona lo producte de ses mans.

Sarreal 10 Mars de 1890.

Apreciat Director: Lo magatzemista de llana, explotador d' ànimas y perturbador de la tranquilidat de aquest poble, conegut per ruch negre, está que pica de potes perque vingueren a fer nos una visita dos republicans y feren un discursets sobre la llibertat, igualtat y fraternitat. Pujat que va ser al cubell d' abocar disbarats; si 'n va dir de bestieses y porqueries! que tots los que havien anat a acompañar aqueixs dimonis tentadors estaven escomunicats, que 'ls que repartian La TRAMONTANA estavan condemnats, que si l' demanessin la honra no 'ls la donaria (d' aixó no 'n passí cuydado), que las donas totes ja estavan corrompudas, en fi, que tant va abocar, que fins parlá mal del govern y de la constitució. De tal modo aná bramant lo distingit mossèn, que fins los devots que se l' escoltaván s' anaren escandalitzant, y anaren sortint de la iglesia fins a deixar-lo sol.

Proposo que dels cubells agrats ne fassin gabies consagradas, y puteser aixís se podrán sentir certa sermons sens perill a la hidrofobia clerical.

Lo Sr. Tort y Martorell ha dit que hem arribat a uns temps en que es difícil esser concejal sense deshonrar-se.

Difficil?

Ja casi podria afegirhi que es impossible.

Y fora del modo que 'l nou regidor de la Barceloneta podria estar en alguna cosa d'acort ab lo poble que l'ha... elegit.

Nos fan saber los diaris d'ordre, que un de aquests dias últims s'ha exposat a la pública veneració lo cos incorrupte d'un bisbe de Barcelona, mort fa molts anys.

Si ho hagués sapigut a temps hauria anat a veure'l, no pas pera venerarlo, sino pera enterrar-me de com se fa pera aparentar una violació de las lleys de la naturalesa.

Y com s'ho arreglian pera enganyar llanuts.

Los Búffalo Wills, que son ara a Italia, se manifestan més catòlics que 'ls de la Reparatadora.

Ab aquest motiu los diaris carlins están més contents que aquell xich ab un vestit xich de que parla 'l Catecisme.

Com si 'l catolicisme no fos cosa de salvatjes.

Ha mort lo marquès de Múdela deixant una fortuna de doscents milions, sens haver may produhit res útil en sa vida.

Ha mort de miseria lo mestre d'escola de Maracena (Granada), deventil l'Ajuntament 4,000 pessetas.

Admirém ara la justicia divina y humana que impera en aquest mon.

Y confessém que qui no se indigna contra ellas no té dignitat.

En un institut benèfic de Madrid se dona diariament la sopa a molts pobres.

Un diari zapista, comentant lo fet, diu: «Vingan los liberals a contemplar aquest espectacle y gosin després a dir mal de la sopa dels convents.»

Ep, mestre; es que lo que diuen los liberals es que vostés se menjan lo tall de la producció y de la riquesa y donan los ossos als pobres.

Y aixó es vrritat.

Segons un colega clerical, lo papa ha dit:

«No vendrà y Nuestro Señor con dulce y apacible rostro, sino con iracundo aspecto, a fin de purificar su Iglesia. Porque hay muchas súplicas en los justos, y entre los que debieran estar, más aquesos hay miembros podridos. La marea del mal, que ataca el fundamento de la Iglesia, no deja ver en el horizonte sino las amenazas de la cólera divina. Mucho se ora, y los que oran no son pocos. Pero esto no basta para apaciguar a Dios, y esto por razones que guarda en su Sagrado Corazón.»

Cara ferotje y amenasas coléricas: aixó, sense ser Deu, ho fa qualsevol quan s'enfada.

A Terra Santa s'tracta de construir un ferrocarril per una companyia americana.

Aquests americans poden més que Deu; perque en temps de la passió no circulava un mal tranvia pera anar de Herodes a Pilat.

Los miners de Orbó, Palencia, s'han declarat en huelga protestant dels preus exagerats que la companyia posa als queviures que ven als treballadors.

Explotació en lo treball y defraudació en la venta dels articles de consum.

Vet' aquí una manera de guanyar diners tan moral com la que es fama que 's practica a Sierra-Morena, encara que perfectament legal per part de la companyia minera, per quant conta ab la protecció de la guardia civil, que se presentà a defensar l'ordre.

Ara sabem que ordre no es la justa y reciproca relació de tots los ciutadans, sino la passivitat ab que l'oprimit soporta la avaricia del explotador.

Y qui ho dubti que ho preguntí a la benemérita.

Llegeixo:

En Velez-Málaga ha fallecido por carencia de alimentos el profesor de instrucción primaria D. Juan Arias y Perez, dejando en la mayor miseria a una virtuosísima joven, la cual ha sido recogida por un compañero de su padre. El municipio le adeudaba 36,000 reales.

Los comentarías a tals noticias no poden ferse be més que en temps de Revolució.

S'atribueixen al emperador d'Alemania aquestas paraulas:

«Dels socialistas jo me n'encarrego; jo sé lo que he de fer ab ells.»

També Napoleón en una ocasió solemne digué en to d'amenassa:

«Jo responch del ordre.»

Y s'enfonzá l'imperi per sempre més.

Ja se sab fins abont arriban las bravatas imperials quan bufa la tramontana revolucionaria.

Los miners de Westfalia sembla que no confían gran cosa en los resultados de la conferencia diplomático-burguesa de Berlin.

Totas las noticias coincideixen en la probabilitat de una huelga general.

Com que aquells treballadors saben que may los llops se han reunit en conferencia pera millorar la sort dels bens.

Un altre explosió minera a Inglaterra, de la qual han mort cent sixanta miners.

La explosió de la setmana, podriam dir, ja que es retanal lo fet de que molts miners quedin sepultats en las entranyas de la terra pera que la industria no pari y 'ls burguesos cobrin pacíficament las rentas tacadas ab sanch de treballador.

Pero ¿que fan aquests miners que no agafen als directores, als ingenyers y als accionistas y los hi f...umen de cap a las minas?

Diuen de Nova-York que per considerar que no hi ha temps d'organisar una Exposició Universal d'aquí al any 1893, centenari del descubrimient d'America, s'ha aplassat per l'any següent de 1893.

Y ara que m'vinguin a mi ponderant la activitat dels nort-americanos.

Un Riús y Tauler y un Casanovas han fet a Barcelona en mesos lo que no saben fer als Estats Units en tres anys.

¿Qué diuen? ¿que la Exposició d'aquí ha sigut camándula?

Pregúntinlo a La Renaixensa y a El Barcelonés y veuran com ni la de Paris nos ha arribat a la sola de la sabata.

Es a dir, de la sabata d'ells.

¡Las portan tan grossas com a sabatassar que son!

Lo marquès de Cerralbo ha anat a carcardejar per Igualada, y aquella liberal vila, que no pot ni vol ni deu oblidar las malifetas dels carlins quan, degut a la traició d'autoritats liberals, entraren allí l'any 73, l'han rebut ab xiulets y mostrat d'indignació.

Aplaudim la conducta dels liberals d'Igualada.

A la bestia absolutista té de tractarsela per lo que es.

En Castelar, república platònich, s'ha encarrat en Gamazo, monárquich realíssim, y li ha dit que no tenia de molestar als seus demanants economías perque no podían ferse.

Per mi tan bona passa es l'un com l'altre.

Pero entre un republicá que ajuda a n' en Sagasta y un monárquich que 'l combat, me fa molt més fàstich lo primer que 'l segón.

Ab unas oposicions com las que fa en Castelar, podém ben assegurar que de las sevas rahons res de bo n'hem d'esperar.

Se diu si 'l ministeri espanyol pensa enviar algun obrer a la conferencia de Berlin.

Ja veig a las eminencias Pamies y Roca y Galés netejantse las ungles pera semblar aristócratas obrers de marca fusionista.

M'agradaria que hi anés alguna d'aquestas nullitats obreras.

Perque estich segur que 's bastarian pera do-

nar lliçons als grans diplomáticos y solemnes tabuls que hi assistirán... si no fos per la malehida costum d'adular als poderosos que ja tenen arrelada.

Un telegrama de Bruselas anuncia que 55,000 miners s'han adherit a la huelga general que 's prepara pera 'l próxim Maig.

Se creu també que 'ls miners belgas están en perfecta unió ab los alemanys de las concas de Westfalia.

Aixó comensa a ser lo grisú pera 'ls burguesos.

La asociació de mestres d'escola tracta d'alcexar una estatua a n' en Moyano.

En bona hora que tingan gratitut per l'únic polítich d'Espanya que s'ha interessat per la ensenyansa; pero millor seria que aixequessin la propia dignitat y tractessin d'organisar sa professió per sí mateixos, negants a dependir del Estat.

Mentres aixó no ho fassin, la ensenyansa será totalment decaydada, y lo mestre d'escola sera el tipo característich de la gana.

Los que consideravan a la patria espanyola humiliada perque no la invitaban a la conferencia obrera de Berlin, poden respirar satisfets: lo nostre ministre d'Estat ha rebut la invitació oficial pera concorre a tan estupenda xifadura imperial.

—Aun hay patria, Veremundo, podrán exclamar los tocats del bolet pel sentiment patriótic.

En la vetllada socialista que 'l próxim dimars tindrà lloch en lo Teatro del Circo Barcelonés pera commemorar lo XIX aniversari de la proclamació de la Commune de Paris, hi pondrán pert la orquesta Los Fideles, lo coro El Alba, un quinteto de guitarras y bandurrias, lo quarteto A B C D, alguns cantants y pianistas y varios lectors y oradors partidaris de las ideas anarquistas.

Lo despuj d'entradas y localitats continúa obert en lo Circol Obrer, carrer de S. Olegari, 2, 1.ª, y en lo circol La Luz, carrer de Ferlandina, 20, 1.^a

Tot la creure que aquesta vetllada será digna continuadora de las celebradas los demás anys en igual diada pels partidaris de las mateixas ideas.

Lo ciutadà J. Llunas, director d'aquest periódich, torna a estar bastant refet de sa darrera recaygada del reumatisme agut que ve sufrint, y sembla que si no recorreix lo temps poga esperar ja tranquil la primavera, en quin final se creu que quedarà radicalment curat.

No cal dir quant se n'alegraria la redacció en pes de La Tramontana, segura d'estar en aixó associada a tots sos llegidors.

JESUS

Jesucrist, la joia dels nostres
sota l'herem de contemplar.

Jo coneix a un gemarós
que 's diu Jesús, y a tathom
diu que es, pel patir y 'l nen,
paralelo de Jesús.

Que aixó no es vrritat reuelo;
pero en si, vostés dirán;
vagin llegint y mirant
s'hi troban lo paralelo.

De uns pares res dir puch,
ni se nasqué en un estabí,
encara que es molt probable
sent com es un tros de ruc.

Jesús per la Humanitat
sufrí una passió, y aquest
Jesús, tanto y extralut,
sempre fuo apasionat.

Jesús miracles va fer,
y aquest ne fou més d'un cop;
beure y menjar com un llop
sens costarli cap diner.

Jesús predicá ab valor
l'amor, y aquest lent conquestas,
a sastresses y modistas
també 's predicava amor.

Jesús per los actes seus
tingué als fariseus ofesos,
y aquest hi tingué als ingratos
més cruels que fariseus.

Jesús quant aygue y sench
resant, lo fel asparé,
y ell, sense asparé, se fumá
tagarinas de l'estanch.

A Jesús, per trist fracsé
llegit, a Califas desgueres,
y a ell tres anys lo tingueren
pres, sens dirli jaquí, que hi fas?

Beai Judas d' Escariot
à Jesús, y à 'n aquet fulano,
un pretemista gitano,
li beai las mans hi tot.
Una forta bofetada
à Jesús Marcos donk,
y à 'n aquet li van marcad
las gaitas una vegada.
Sentint del gall l' escandall
à Jesús negà San Pere,
y ell negat de tothom era
per no cantar cap gall.
A Jesús, per més flagell,
fieros sajons associaren,
y al meu Jesús li arrancaren
d' una pallissa la pell.
Jesús, com ja sab tothom,
d' espinas fou coronat,
y també aquet desdixat
ab pegats, quant tingué 'l brom.
Carregat ab la creu dura
Jesús va pujà 'l Calvari,
y aquet trist tingué que anarhi
ab sogra, dona y criatura.
Jesús ser clavet li plau
ab claus en la forta creu,
y clavet aquí està 'l meu
senas que tingui ni un clau.
Jesús en la fèra
perdonant, y ell no perdona
ni à la sogra, ni à la dona,
ni al vicari que 'l casà.
Jesús, lent que 'l mon s' espanti,
d' ànima y cos resuciat,
mes aquet que no aprofita
per ser ànima de cant,
que rescuít probable
no ho trobo pas, si no logra
que à sa mulier, y à sa sogra
se las endugui 'l diable.
Que no haurán trobat recelo
lo paralelo, jo ai;
es pare y lelo, y així
no li nego 'l paralelo.

PAU DE LA LATA

Lo rector de Falset volia fer comprar la butlla à una dona sense 'l permis del seu marit.
« La feligresa 's negà à obehir al rector manifestant que primer era la concordia conyugal.
En vista d' una contesta tan posada en rahó, natural era que 'l soisno acredités la marca lent algun disbarat, y en efecte, insultà insolentment à la penitenta, celficant-la de dona de mala vida.
¡ Millor!
Aixís no tornarà aquella dona à la gabiá dels pecats.
Rectors com los de Falset convenen.
Sa propaganda es més eficás que la dels millors oradors del lliurepensament.

L' ensotanet del Perelló no 'n té prou ab lo comers de las ànimas, que ha tractat de fer negoci ab cers, com à partidari que es d' encerrar à tothom.
Ha comensat per moure rahons à la confraria pera obligarlos à comprar la cera à n' ell, clavántols luego de tan mala calitat, que ni que fos fets de seu de reverent.
Un dia al sortir una professó, porque 'l tal encerrador encara no tenia cobradas las atzas, las prengué de las mans dels que las portavan. Se veu que 'l mano no vol fiar ses devots ni un mal ciri. ¡ Cadascú coneix al seu!
Lo que aquí hi ha de mal, devant de la llei, es que mentres un industrial qualsevol té de pagar contribució, aquest rector exerceix varias industries estant al Estat.
Y encerrant per partida doble à sos feligresos.

Lo rector de Montreal comensa tots sos sermons de quaresma cridant molt contra 's liberals y 's acaba cridant més pera que 's devots prenguin la butlla.
Y donchs y alló del Papa de que aquest any ja pot menjar carni qui hagi passat lo dengue... y tingui pera comprarla?
¡ Ah! y 'l tal rector diu que, mentres paguin de nou las butllas, las del any passat ja serveixen també per aquest any. ¡ Ja ho crech! Jo may n' hi pres y sempre m' ha servit la mateixa.
Lo que hi ha de cert es que devant de guanyarse alguna peia hi ha rector capás de suprimir al papa... y à tota la familia.

Efectivament las prédicas del rector d' Olesa contra 'l lliurepensament han fet que en aquella vila 's perdi la mena dels lliurepensadors.
Si no fos que per ara s' ha constituït un numeroso grupo anticlerical, que la escola laica progressa més cada día, y que del banquet de promiscuació que pel dijous gras de la iglesia se projecta fer ja hi ha prop de cent suscripcions fetas, si no fos tot aixó y algo més que patrocinia 'l Centre Democràtic Instructiu d' aquella vila, casi casi que 'l rector podria fer lo que voldria dels seus feligresos.
L' home negre va recullint los fruits de la seva propaganda d' intolerancia y fanatismo.

D' un periódich de la localitat retallo 'l següent sueltet, que ni vull traduir pera que no perdi 'l flayre:
Regresaban à Gijón en un coche, el Marqués de Tremehes y otro caballero amigo suyo, cuando fueron sorprendidos por dos jineteros que, revolviendo en mano, les dieron la voz de alto, sujetando los caballos del vehículo.
El Marqués y su acompañante se creyeron asaltados por una cuadrilla de ladrones; pero después vieron con mucho asombro que los dos jineteros eran el cura párroco de Carrío y otro compinche suyo, cada cual con una borsachera feróz y batalladora, puesto que desafiaron à los dos coche para que se batiesen con ellos à caballo.
No les pareció prudente al Marqués y su amigo pelear con dos individuos sin cargados de mosto, y después de oír con paciencia durante media hora los insultos y groserías de los curdas, digo, de los curas, pudieron proseguir su camino.

¿Quin comentari podém ja ferhi, pobrets de nosaltres?
Tots los sacerdots actuals tenen al vi, com se veu, aficions tan celestials, que al pensar que es sanch de Deu se l' empassen à berrals.

Uns feligresos de Bora, Pontevedra, calaren foch à la rectoria, mentres lo rector hi era dins, ab la intenció, se suposa, de fer la segona edició de sant Llorensa.
Lo bon pastor no tenia ganas d' anar al cel ab la palma del martiri, y fugí com qualsevol hereje quan se veu en perill.
No se sab res del motius que tenian los feligresos pera tractar d' aquesta manera al seu director espiritual.
Pero aixó del celibat del clero ocasiona tants disgustos que...
En fi, vosotés mateixos poden fer las suposicions y 's comentaris que jingan à be.
Que tractantse de sotanas es quan més be pot dirse « Pensa mal y no errarás.»

Ha sigut robada la iglesia de Binefar, netejant los lladres totas las cnyas de la devoció que tenian algun valor.
La llástima es que aquestas netejas no 's fassin al engrós y en totas las iglesias d' Espanya.
Pero en nom y per profit de tots los espanyols.

A Mataró hi ha una societat de ball molt catòlica anomenada La Nueva Constancia.
Pero arriba la Quaresma, y entre las tercerillas y 'l catolicisme, la joventut de la colla demana ballar, mentres los madurs volian dedicarse à las oracions.
Y va armarse la de Deu es Cristo y no es ningú, tirant los uns per un cap y 's altres per un altre.
Al fi, Deu ha fet que guanyessin los partidaris de fer corre las camas, y las oracions de aquella societat s' han quedat igual que à la redacció de LA TRAMONTANA.
Respectém los desiguis de la Providencia, porque ja es sapigut que...
Dios proteje à los malos cuando son más que los buenos.

De Llíada de Vall m' escriuhen que 'l rector fa tals prédicas desde 'l peu del altar contra algún feligrés, que la cosa promet acabar malament... si alguna Eva mística no hi posa remey.
¡ Deu meu! ¡ Deu seu! ¿ A quin cap anirán à parar las banyas?
Los misionistas que dias enerra pasturaren per Collbató, van lograr que 's portessin los noys y novyas de las escuelas à confessar.
Y considereu quel tal serian aquestas confessions, que ve sab de molts pares que han promés no deixar anar may més sos fills à confessar ab misionistas.

Molts noys y novyas sortian de la gabiá dels pecats ab uns ulls com uns taronjas.
Los misionistas havian complert ab ells un precepte cristià: ensenyar à ignorar.
No es sino que quan practican la doctrina ho fan sempre fora de temps y lloch.

A LAS DONAS DE VILAVERT

Bravo, valentas matronas; podú tenir ben per cert que sou las de Vilavert donas modelo de dogas.
Heu probat tindre molt llasta la voluntat y sa 'l cor formulant contra 'l rector una valenta protesta.
En mitj de fortas disputas, 'l home, estant molt empinat, os va dir (sens ser vritat) que totas erau molt brutas.
Eis llinguage tabernari lo soisno gastar tota ella; l' aprenen 'nán pela burdella y estante al confesionari.
Lo seu lema es fe y calliá; à citas gent res los arredria; tos saben tirar la pedra y amagar després la ma.
A ells sempre, no reparó, protesta tras de protesta, moveuli sempre requesta hasta que treuel logreu.
Vostre benestar estriben en no creure en res d' allá, y en no veure un capellá desde Mombianch à La Ribe.
L. Mosca Diva

ANAGRAMA
Una fot ben dibuixada va mostrarnos abir en Ribes qu' es la vista de Total capital ultramarina.
Y ERA BO.

SOLUCIUNO
À LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASAT
MUDANZA:—Cop. Cap.
LOGOGRIPO NÚMÉRICO:—Portugal.
GEOGRÁFICO:—Un bé es brayut.
Tip. «La Anodonta», Senda de la Universidad, 4, Barcelona

¡ A LA GABIÁ!

RATA ONZÉ
MIQUEL MESTRES DE LA TORRE
(s) Riús, de Cervera;

un bon amich va recomanarnos à aquest fulano, y ell, pera fer quedar be al amich, s' ha declarat en huelga de pago y de contestar à nosstras cartas reclamanti 'l deute, per lo que tenim d' instalarlo à la gabiá dels ratas pel valor de 16 pessetas que 'ns té irregularizadas.
Posi ara la vergonya ó a la butasca en remull un que fou corresponsal d' Arenys de Munt, que à n' ell li toca, y luego uns de Cubells, Mollet, Torelló, etc., etc.
Ratas consagrats:— 1. Joaquim Miquel, de Lleyda, per 27.50 pessetas.— 2. Domingo Gombau, de Falset, 19.— 3. Pere Martí, de Balaguer, 18.— 4. Ramon Torra-desot, de Agramunt, 31.85.— 5. Rosa Roig, de Figueras, 26.44.— 7. Joseph Arnu y Bonet, de Valls, 18.— 8. Llorensa Serra, de Perpinyá, 57.55.— 9. Francisco Masjuan, de Figueras, 16.— 10. Fernando Gonzalez, de Palma de Mallorca, 11.08.